

حبله هوایی به الولید (اچ-۳)

انهدام انواع هواپیماها و تجهیزات موجود در مجموعه پایگاه‌های

سپه‌گانه الولید، معروف به اچ-۳

سر تیب ۲ خلبان احمد مهرنیا

www.ketab.ir

چاپ و تصانیف: واژه پردازان دانش - چاپ ندرت
 چاپ چهارم، ۱۳۹۰
 سفارگان: ۱۳۱۳۰
 شابک: ۹۷۸۶۰۰۱۷۵۰۱۵۲۰۲
 قیمت: ۲۰۰۰ تومانی
 نثر و جلد: پسته‌ها سرودند - چاپ ندرت

سرشماسه میرزا، احمد، ۱۳۳۶
 عنوان و نام پدیدآور: حملة حواری (تولید: [عربی]) ابراهیم ابوان
 هواپیمایها و تجهیزات موجود در محموله هواپیمای شماره ۱۰۱
 الولاند، سرسپ ۲ جلد، معروف به: ۲۰۰۰ احمد میرزا
 مشخصات نشر: تهران: شرکت انتشارات سوره مهر، ۱۳۹۰
 مشخصات ظاهری: ۲۲۰ ص: تصویر، عکس
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت چاپ: صلی، ۱۳۸۹.

موضوع: جملاتهای نظامی - ایران - خاندان
 موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ - جادرات
 موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ - عملیات اچ ۳
 موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ - تجهیزات هوایی
 شناسه افزوده: شرکت انتشارات سوره مهر
 رده بندی کنگره: DSR/۱۶۲۸:م ۸-۱۳۹۰
 رده بندی دیویی: ۹۵۵۷-۸۴۳-۹۲۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۲۸۱۳۲

نسخه: تهران: جملات جانان، ۱۳۸۹، شابک: ۹۷۸۶۰۰۱۷۷۰۰۱
 صندوق پستی: ۱۱۱۴ - ۱۵۸۱۵
 تلفن مرکز تماس: صبح: ۰۲۱-۶۶۹۲۰۹۹۲، عصر: ۰۲۱-۶۶۹۲۰۹۹۱
 آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۱۱۴

۰۹	پیشگفتار مؤلف
۱۵	پیشگفتار لیدر دسته پروازی
۱۹	پیشگفتار رئیس مرکز پژوهش‌های نظری و مطالعات راهبردی نهاجا
۲۲	ظراحی عملیات
۴۳	عملیات اجرایی شود
۵۷	دومین اجرای ناموفق عملیات
۷۴	آماده شدن برای انجام عملیات نهایی
۱۰۳	آغاز عملیات نهایی
۱۶۱	فانتوم‌ها فرای مرزهای غربی عراق
۱۹۳	بازگشت به وطن و استقبال گرم
۲۰۵	بازگرداندن هواپیمای آسیب‌دیده
۲۱۵	بازتاب‌های عملیات حمله به الولید
۲۲۵	در حاشیه
۲۳۹	مهمات به‌کاررفته در عملیات
۲۴۱	زندگی نامه نویسنده (احمد مهرنیا)
۲۴۳	پیوست / نمونه‌ای از دفاتر ثبت پرواز
۲۵۱	تصاویر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الم تر کیف فعل ربک باصحاب الفیل. الم یجعل کیدهم
شی تضلیل. و ارسل علیهم طیراً ابابیل. ترمیهم بحجارة
من سحیل فجعلهم کهصف ما کول.

«می خواهم بگویم که این جنگ یک گنج است. آیا ما خواهیم
توانست این گنج را استخراج کنیم یا نه؟»
«حالا که دیگر جنگ نداریم و نمی خواهیم هم که به دست خودمان
جنگی بنا کنیم که عرصه ظهور ارزش های انقلاب شود. آن هشت
سال جنگ باید تاریخ ما را تغذیه کند. باید در این هشت سال
جنگ، آنچه حقیقتاً در عرصه های نبرد ما وجود داشت - آنجا که روحیه
مقاومت و فداکاری همراه با اخلاص بروز کرده است - جلوه پیدا کند.»
فرازهایی از سخنان مقام معظم رهبری در دیدار با اعضای «دفتر ادبیات و هنر
مقاومت» حوزه هنری، تیر ۱۳۷۰

۱. به نام خداوند بخشنده مهربان. آیا ندیدی پروردگارت با فیل سواران چه کرد؟ آیا کید و تدبیر آنها
را تباہ نکرد؟ و بر سر آنها پرندگانی را گروه گروه فرستاد. تا آن سپاه را با سنگ های کوچکی هدف
قرار دادند؛ و تشنه را چون علفی خورده شده گردانید.

① پیشگفتار مؤلف

کمتر نیروی هوایی در جهان وجود دارد که تاب تحمل بیش از چند ماه جنگ را داشته باشد. پس از تولد و به کارگیری نیروی هوایی در شکل مدرن آن، یعنی از اواخر جنگ جهانی اول تا کنون تنها چند کشور تجربه نبردهای هوایی طولانی را در پرورده خود به ثبت رسانده‌اند که این کشورها یا خود سازنده بوده و از قدرت اقتصادی قوی برخوردار بوده‌اند یا به شدت مورد حمایت مادی و تجهیزاتی قدرت‌های بزرگ قرار داشته‌اند.^۱ دلیل این امر، هزینه بسیار گزاف جنگ‌های هوایی، حساسیت و پیچیدگی تجهیزات، فرسوده شدن سریع این نیرو و عوامل دیگری است که در این کتاب جای بررسی آن نیست.

نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران، از اوایل فروردین ماه ۱۳۵۹ تا خاتمه جنگ تحمیلی در عملیاتی مستمر و کوبنده، با اتکا به خود، حتی در شرایط تحریم و فشارهای سیاسی - اقتصادی جهانی توانست با همت بلند مردان آسمانی، ضمن اداره مؤثر هشت سال جنگ تحمیلی،
۱. به عنوان نمونه اول، می‌توان جنگ امریکا علیه ویتنام و نمونه دوم جنگ عراق علیه ایران را نام برد.

حتی تا سال ۱۳۷۵ نسبت به خنثی کردن توطئه‌های دشمنان و گروهک تروریستی منافقان، مقر آنها را در عمق خاک عراق بارها بمباران و از هر گونه فعالیت احتمالی آنها بعد از عملیات مرصاد جلوگیری کند.

این نیرو با فعالیت‌های متعددی از جمله حملات آفندی به تأسیسات، تجهیزات و ادوات زرهی دشمن در مناطق اشغالی و در عمق خاک عراق، پشتیبانی از نیروهای سطحی در زمین و دریا، خنثی‌سازی تحرک و جلوگیری از عملیات تهاجمی دشمن در هوا، زمین و دریا، جابه‌جایی نیرو از بهترین نقاط کشور به مناطق عملیاتی جنوب و غرب، آن‌هم در شرایط ویژه و گاه با دو یا حتی سه برابر ظرفیت هواپیماها، تخلیه مجروحان جنگ از مناطق عملیات به اقصی نقاط کشور، اسکورت ناوگان کشتی‌های تجاری و نفت‌کش در خلیج فارس، حمل ادوات، تجهیزات و مهمات به پایگاه‌های مناطق عملیاتی، انجام مأموریت‌های شناسایی هوایی در هر نقطه از خاک دشمن و در هر زمان که لازم بود، ریختن اعلامیه روی شهرهای مهم عراق در قالب عملیات روانی، انجام عملیات تجسس و نجات و همچنین یاری‌رسانی به مناطق آسیب‌دیده از بلایای طبیعی و حتی اعزام نیرو به جبهه‌ها برای کمک به هم‌زمان نیروی زمینی، توانست بدون هرگونه ادعا و مطرح کردن اهمیت عملیات خود، با تقدیم بیش از ۲۱۰ شهید خلبان به عنوان بالاترین نسبت شهدا به تعداد کل خلبانان عملیاتی، در کنار شهدای دیگری از کارکنان^۱ و حتی خانواده یا وابستگان آنان وظیفه خطیر خود را نسبت به نظام اسلامی و سرزمین همیشه جاوید ایران به خوبی انجام دهد.

امروز گرچه زمان زیادی از توقف جنگ گذشته، اما به جرأت می‌توان گفت هنوز حتی گوشه کوچکی از رشادت‌ها و دلاوری‌های این قهرمانان که خود می‌تواند درسی برای آیندگان و همکاران جوان

۱ نیروی هوایی جمعا ۱۶۱۲ شهید زائر جنگ تحمیلی تقدیم کرده است.

باشد به درستی به پیشگاه ملت بزرگ ایران ارائه نشده است. از این رو بر خود تکلیف دیدم در این راستا تا آنجا که مقدور است و شرایط اجازه می‌دهد به جمع‌آوری وقایع و اتفاقات، به‌خصوص از سینه‌بازماندگان جنگ و کمک از اسناد و مدارک آشکار موجود و قابل دسترس، صحیح‌ترین روایت‌ها را در قالب کتاب‌هایی با موضوعات مختلف تدوین کنم و در اختیار علاقه‌مندان قرار دهم. کتاب حاضر که به یکی از بزرگ‌ترین عملیات‌های هوایی در تاریخ جنگ‌های مدرن جهان، یعنی حمله به «مجموعه پایگاه‌های الولید» در منتهالیه غرب عراق پرداخته، چگونگی انجام این عملیات محیرالعقول را از زبان لیدر و سایر شرکت‌کنندگان شرح می‌دهد، نمونه‌ای از این اقدام است. برای تألیف این کتاب ضمن بررسی اسناد و مدارک در دسترس، با تمام کسانی که به نحوی با عملیات مورد بحث درگیر بوده و امکان دسترسی به آن‌ها وجود داشت، حضوراً یا تلفظی مصاحبه شد. ناگفته نماند تعداد کمی از همکاران به دلیل بی‌مهری‌هایی که پس از تحمل سال‌ها جنگ و یا اسارت احساس کرده بودند از پاسخ به درخواست برای مرور خاطرات عذر خواستند. یکی دو نفری نیز با دلایلی دیگر از جمله اینکه: نمی‌خواهیم ثواب کاری را که برای رضای خداوند انجام دادیم، با طرح آن کم کنیم و یا می‌ترسیم گفته‌های ما تحریف و یا سانسور شود، حاضر به گفت‌وگو نشدند. بی‌مناسبت نیست که توجه خواننده محترم را به نمونه‌ای جلب کنم:

یکی از دلاوران جنگ هوایی می‌گوید: در حین پشتیبانی سطحی از نیروهای رزمنده در عملیات فتح‌المبین، خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی از من پرسید: آیا امکانات شما پاسخگوی موشک‌های پُر شمار عراق است؟ و چگونه با این حجم از موشک ضد‌هوایی مقابله می‌کنید؟

گفتم: البته امکانات ما در مقابل تجهیزات دشمن اندکی قدیمی شده ولی من علاوه بر اتکا به دستگاه‌های منحرف کننده موشک‌ها، یک صلوات هم می‌فرستم و خود را به خدا می‌سپارم. ان شاء الله اتفاقی نمی‌افتد. چندی بعد دیدم مطلب من چنین تیر زده شده: «فلانی گفته من برای دفع موشک‌های ضد هوایی دشمن صلوات می‌فرستم.» از آن روز این شد. دستاویزی برای دوستان. هر کس به من می‌رسید می‌گفت: فلانی ما داریم بی‌زیم عملیات، لطف کن یک صلوات برای دفع موشک‌ها. علیه ما بفرست به همین دلیل از آن پس همواره از سخن گفتن با خبرنگاران پرهیز کرده‌ام.

علی‌ای حال امروز دارم خداوند متعال این فرصت را عطا کند تا بتوانم با استعانت از ذات مقدس او و همکاری مردان بی‌ادعای دفاع مقدس، گوشه‌های دیگری از مذاکراتی‌های فرزندان ملت را به‌ویژه در بعد عملیات هوایی به رشته تحریر در آورم. باشد تا آیندگانی که فضای نبرد طولانی و سنگین تحمیل شده را درک نکرده‌اند با مطالعه این آثار ماندگار به هویت و اقتدار قهرمانان خود بیایند.

در انتها ضمن تقدیر و سپاس فراوان از امیر سرتیپ حسن شاه‌صغی فرمانده محترم نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران (نهاجا)، امیر سرتیپ ۲ حسین چیت‌فروش ریاست دفتر مطالعات و تحقیقات نهاجا که صمیمانه سبب تشویق من شدند، همچنین امیر سرتیپ آبرسنسته علیرضا نمکی عراقی و همه همکاران، دوستان، به‌ویژه آنان که با حضور رسان در منزل اینجانب، مرا در نگارش این اثر یاری دادند. با توجه به اینکه بخش کوچکی از اطلاعات عملیات مذکور تا زمان نشر کتاب نامشخص ماند و درج اکثر اقدامات همکاران در امور زمینی، اسلحه و مهمات، همین‌طور متخصصان رادار میسر نشد. از خوانندگان محترم استدعا دارم چنانچه

امکان ارائه اطلاعات بیشتری در مورد مأموریت فوق برایشان میسر است و یا هرگونه پیشنهادی برای غنای کتاب حاضر و کتاب‌های مشابهی که در آینده تحریر خواهد شد، دارند، مطالب خود را از طریق پست الکترونیک Amehrnia@yahoo.com و یا تلفن همراه ۰۹۱۲۳۳۵۹۳۵۴ به مؤلف اطلاع دهند تا در چاپ‌های بعدی بهره‌برداری شود. ان‌شاءالله که از شفاعت شهدا و دعای خیر خوانندگان بهره‌مند شوند.

ضمناً متذکر می‌شود با توجه به عدم استفاده از مدارک رسمی نیروی هوایی، این احتمال وجود دارد تفاوت‌های جزئی در ارائه ماجرا وجود داشته باشد.

با سپاس فراوان

احمد مهرنیا

عکس ۱- سرتیپ حاجبان بازنشسته فرج‌الله براتپور که در عملیات اصلی اج - ۳ هدایت گروه پروازی را بر عهده داشت.

○ پیشگفتار لیدر دسته پروازی

تاریخ همیشه آموزگار آدمی بوده و ملتی که از تاریخ درس نیاموزد و یا آن را به فراموشی بسپارد، محکوم به تکرار اشتباهات خود و تجربه روزهای تلخ گذشته است. برگ‌های تاریخ همواره همچون آینه‌ای برای آیندگان بوده که با نگرستن در آن و یافتن پیشینه خود و آشنایی با روشنایی‌ها و تاریکی‌های نسل‌های گذشته، گویی راه خود را می‌یابند؛ ولی همان‌گونه که عده‌ای تاب دیدن زلالی آینه را نداشته و شکستن آن را تنها علاج پنهان کردن زشتی‌های خود می‌دانند، برگ‌های تاریخ واقعی نیز همواره در خطر پاره‌پاره و بدل شدن از آنچه حقیقت بوده به آنچه خوشایند اکنون است، قرار دارد.

مردان و زنان بسیاری می‌توانسته‌اند تاریخ‌ساز باشند، اما کارشان هر قدر بزرگ، تا پیوستن به کتاب ارزشمند تاریخ و تاریخی شدن تنها

به اندازه یک همت و شجاعت والا فاصله دارد. همتی که لازمه اش کنکاش در گذشته و جست و جوی حقیقت و راستی است و شجاعتی که لازمه گفتن و نوشتن حقیقت و راستگویی است.

آنچه در این کتاب انجام گرفته حاصل همت و شجاعت برادر عزیزم احمد مهرنیا است که از استعداد ذاتی خود نیز در این راه بهره گرفته اند. در ادعای همت و استعداد والای ایشان، دفاع از رساله دکترای مدیریت استرالیایک و از نشانه های شجاعتشان، جان فشانی ها در طول دوران جنگ تحمیلی به عنوان یکی از خلبانان بسیار فعال و رزمنده با هواپیمای شکاری بمب افکن اف - ۵ را گواه می گیرم.

کتاب حاضر درباره عملیاتی است که من با کمک و همکاری عزیزانی که خوشبختانه از بیشتر آنان یاد شده است افتخار رهبری آن را داشته ام. اگر چه کلمات در بیان فداکاری ها و شجاعت های ایشان ناتوان است.

عملیات الولید معروف به اچ - ۳ در زمان خود موجب دگرگونی های زیادی در روند جنگ تحمیلی شد. غرب و شرق از آن گفتند و نوشتند. اما در کشورمان جای مرد دلسوزی با همتی بلند و شجاع همچون نگارنده این کتاب که برگی دیگر به کتاب تاریخ ایران می افزاید، خالی بود. هر چند در گذشته با همت و عنایت فرمانده شهید نهاجا امیر سرلشکر منصور ستاری فیلمی به نام اچ - ۳ ساخته و بر روی پرده سینما اکران شد و کتاب و متون مختلفی در مجلات و سایر رسانه ها به چاپ رسید و نیز روایت هایی در محافل علمی بررسی شد اما واقعیت و حق مطلب آن چنان که اتفاق افتاد و شایسته چنین عملیات مهمی بود، در این کتاب به تصویر کشیده شده است.

از طرفی چون من از نزدیک پی گیر پیشرفت کتاب بودم، شاهدم؛ برای تألیف آن با اکثر دست اندرکاران عملیات مذکور گفت و گو و در

مدارک ایشان کنکاش شد تا دقیق‌ترین روایت در تاریخ ثبت شود. حتی علاوه بر خلبانان شرکت‌کننده در حمله به مجموعه پایگاه‌های الولید، با اغلب کسانی که به نحوی درگیر عملیات بوده‌اند نیز مصاحبه شده است. در مواردی با خانواده‌های افرادی که در طول سال‌های جنگ به شهادت رسیده و یا فوت شده‌اند نیز تماس حاصل شد. از این رو کار ایشان علاوه بر صرف بیش از دو سال وقت و هزینه فراوان، سختی‌های بسیاری را برای خانواده‌محترمشان داشته است. بنابراین وظیفه خود می‌دانم که سیاستگذاران عزیزان بوده و برای تمام انسان‌های والایی که با پشت پا زدن به زندگی دنیوی و مادیات، به دنبال زنده نگاه داشتن ارزش‌های والای انسانی، در میهن عزیزمان بوده و به نگارش واقعیات تاریخ همت گماشته‌اند، از خدای بزرگ خواهان پیروزی‌های روزافزون و تندرستی و توانگری باشیم. باشد که اینان برای آیندگان یادگاری بالارزش باقی بگذارند.

سرتیپ ۲ خلبان

فرج‌الله براتپور